CYDWEITHREDFA GWELLA GWASANAETHAU
GOFAL A LLESIANT **GOGLEDD CYMRU**

NORTH WALES SOCIAL CARE AND WELL-BEING
SERVICES IMPROVEMENT COLLABORATIVE

DRAFT

Cynllun Gweithredu Grŵp Gweithredol Gofalwyr Gogledd Cymru – Ebrill 2018

Mae gan ofalwyr rôl allweddol ym myd iechyd a gofal cymdeithasol yng Nghymru ac mae angen iddynt gael eu cydnabod a'u gwerthfawrogi am y gefnogaeth a ddarperir ganddynt. Mae arnynt hwythau angen cefnogaeth yn y rôl hanfodol hon, a dylai awdurdodau lleol felly helpu i sicrhau y gall gofalwyr fyw eu bywydau mewn ffordd mor annibynnol â phosib. Mae hyn hefyd yn unol â Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 sydd yn gosod y ddeddf ar gyfer gwell hawliau i ofalwyr ac yn symleiddio ac atgyfnerthu'r gyfraith, gan roi iddynt am y tro cyntaf hawliau cyfartal â'r unigolyn y maent yn gofalu amdanynt.

Mae'r cynllun gweithredu yn seiliedig ar:

Y cynnig i ofalwyr yng Ngogledd Cymru fel a gytunwyd yn y Gweithdy ar 19 Mawrth 2018 - Safonau rhanbarthol, comisiynu lleol

i) Blaenoriaethau cenedlaethol Llywodraeth Cymru ar gyfer gofalwyr:

- Cefnogi bywyd ochr yn ochr â gofalu – mae'n rhaid i bob gofalwr gael seibiannau rhesymol oddi wrth eu rôl er mwyn galluogi iddynt gynnal eu gallu i ofalu, a bod â bywyd y tu hwnt i ofalu.
- Adnabod a chydnabod gofalwyr – Mae'r angen i wella'r gydnabyddiaeth a roddir i rôl gofalwyr a sicrhau eu bod â mynediad i'r gefnogaeth angenrheidiol yn sylfaenol i lwyddiant darparu gwellhad yn llesiant personol gofalwyr.
- Darparu gwybodaeth, cyngor a chymorth – mae'n bwysig fod gofalwyr yn derbyn yr wybodaeth briodol a chyngor lle a phryd y bydd arnynt ei angen.

ii) Cynllun Rhanbarthol Asesiad o Boblogaeth Gogledd Cymru 2018-2023

Mae'r cynllun gweithredu yn adlewyrchu'r dull safonau rhanbarthol / comisiynu lleol sy'n rhan o'r cynnig i ofalwyr. Mae'r cynnig ar gyfer gofalwyr wedi ei gytuno arno fel rhanbarth, gyda llawer o'r ddarpariaeth yn digwydd ar lefel leol wedi ei arwain gan sefydliadau lleol. Bydd gan Grŵp Strategol Gogledd Cymru rôl yn y broses fonitro, gan ddarparu cefnogaeth a hwyluso gwaith ar y cyd lle bo hynny'n briodol, gyda Grŵp Gweithredol Gofalwyr Gogledd Cymru yn cydweithio i gyflenwi gwasanaethau sy'n cwrdd â'r cynnig i ofalwyr, ac adnabod cyfleoedd i weithio'n well ar y cyd.

	DANGOSYDD/RISG	ANGEN	PRIF BARTNER	LLE'R YDYM NI ARNI AR HYN O BRYD?	CAMAU GWEITHREDU AR GYFER Y DYFODOL	CYNNYDD Coch/Ambr/Gwyrdd
	Y cynnig i ofalwyr					
1	**Caiff gofalwyr a'u rôl hanfodol eu hadnabod gyda'r cyswllt cyntaf neu chyn gynted â phosib wedi hynny.**	Angen adnabod, cefnogi a chyfeirio gofalwyr o'r dechrau	Awdurdodau Lleol Iechyd	Mae'n aneglur a yw'r holl ofalwyr wedi eu hadnabod. Mae rhai gofalwyr nad ydynt yn dymuno cael eu hadnabod. Mapio llwybrau gofalwyr Mae hyn yn gynwysedig yn canllaw Triongl Gofal ac fe'i weithredir o fewn gwasanaethau iechyd meddwl (Bwrdd Iechyd	Ymestyn gwaith y Triongl Gofal i gynnwys Gwasanaethau Acíwt, Gwasanaethau Iechyd Meddwl Cymunedol, a Gwasanaethau Dementia.	

	DANGOSYDD/RISG	ANGEN	PRIF BARTNER	LLE'R YDYM NI ARNI AR HYN O BRYD?	CAMAU GWEITHREDU AR GYFER Y DYFODOL	CYNNYDD Coch/Ambr/Gwyrdd
				Prifysgol Betsi Cadwaladr) Mae cefnogaeth wedi rhyddhad o ysbytai acíwt wedi ei gryfhau gyda chefnogaeth ar gael ym mhob un o'r 3 safle ysbyty. Gwaith hwylusydd meddyg teulu o dan adolygiad	Angen am strategaeth ymadael Mae angen data ar y model meddyg teulu/ysbyty cymunedol sydd yn cael ei redeg fel cynllun peilot yn GOGDDC. Synergedd rhwng canlyniadau ac allbynnau	

DRAFT

	DANGOSYDD/RISG	ANGEN	PRIF BARTNER	LLE'R YDYM NI ARNI AR HYN O BRYD?	CAMAU GWEITHREDU AR GYFER Y DYFODOL	CYNNYDD Coch/Ambr/Gwyrdd
					Adnoddau Coleg Brenhinol y Meddygon Teulu i'w hystyried yn ogystal â'r posibilrwydd o ddylunio posteri i'w harddangos mewn meddygfeydd teulu. Angen gweithio tuag at safonau ar gyfer meddygon teulu. Llythyr i'w ddrafftio gan y bwrdd partneriaeth rhanbarthol i feddygon teulu yn nodi yr hyn y dylai'r cynnig i ofalwyr gan y prif ofalwr fod, a'r manteision iddyn	

DRAFT

	DANGOSYDD/RISG	ANGEN	PRIF BARTNER	LLE'R YDYM NI ARNI AR HYN O BRYD?	CAMAU GWEITHREDU AR GYFER Y DYFODOL	CYNNYDD Coch/Ambr/Gwyrdd
					nhw. Copïo i staff. Datganiad i'w wneud i ofalwyr yn nodi yr hyn a allant ei ddisgwyl.	
2	**Caiff gwybodaeth a barn gofalwyr ei geisio, ei rannu, ei ddefnyddio a'i ddiweddaru'n gyson wrth i gynlluniau a strategaethau gofal cyffredinol ymffurfio.**	Mae angen cynnwys gofalwyr yn y gwaith o gynllunio gwasanaethau, ac hefyd fel rhan o werthuso prosiectau a redir yn lleol.	Awdurdodau Lleol Iechyd Sefydliadau yn y Trydydd Sector.	Mae partneriaethau lleol, ymrwymiadau lleol a gwaith datblygu strategaeth yn cynnwys gofalwyr. Mae'r Grŵp Cyfeirio Gofalwyr y Bartneriaeth yn cyfarfod yn rheolaidd.		

DRAFT

	DANGOSYDD/RISG	ANGEN	PRIF BARTNER	LLE'R YDYM NI ARNI AR HYN O BRYD?	CAMAU GWEITHREDU AR GYFER Y DYFODOL	CYNNYDD Coch/Ambr/Gwyrdd
				Caiff astudiaethau achos ei casglu a'u coladu Arolygon – Awdurdodau lleol a phartneriaeth ar gyfer ystadegau Llywodraeth Cymru		
3i)	**Mae staff yn 'ofalwyr-ymwybodol' ac wedi eu hyfforddi mewn strategaethau i ymgysylltu â gofalwyr.**	Dylai staff fod yn ymwybodol o, a chroesawu'r cyfraniad gwerthfawr y gall gofalwyr ei wneud, a chadw anghenion y gofalwr eu hunain mewn cof. Mae staff angen	Awdurdodau Lleol Iechyd	Mae hyfforddiant ar gael, ond nid yw'n eglur a yw hyn yn gyson ar draws gwasanaethau. Mae'r Triongl Gofal yn cynnwys	T	

DRAFT

	DANGOSYDD/RISG	ANGEN	PRIF BARTNER	LLE'R YDYM NI ARNI AR HYN O BRYD?	CAMAU GWEITHREDU AR GYFER Y DYFODOL	CYNNYDD Coch/Ambr/Gwyrdd
		gwybodaeth, hyfforddiant a chefnogaeth i ddod yn 'ofalwyr-ymwybodol'.		anghenion hyfforddi Mae Gofal Cymdeithasol Cymru wedi comisiynu Gofalwyr Cymru i gynhyrchu (ar y cyd) adnodd hyfforddi ar-lein cenedlaethol ar ymwybyddiaeth o ofalwyr, a fydd yn addas ar gyfer gweithwyr ym meysydd iechyd, awdurdodau lleol a'r Trydydd Sector.		
3i i)	**Mae anghenion hyfforddi gofalwyr yn cael sylw**	Anghenion hyfforddi gofalwyr i gael eu bwydo i fewn i'r Cynllun Datblygu'r Gweithlu Gofal	Awdurdodau Lleol	Darperir hyfforddiant i ofalwyr gan sefydliadau Trydydd Sector.	Dylai anghenion hyfforddi gofalwyr gael eu ymgorffori yn SCWDP, gydag ystyriaeth i'r hyfforddiant a ddarperir eisoes	

DRAFT

	DANGOSYDD/RISG	ANGEN	PRIF BARTNER	LLE'R YDYM NI ARNI AR HYN O BRYD?	CAMAU GWEITHREDU AR GYFER Y DYFODOL	CYNNYDD Coch/Ambr/Gwyrdd
		Cymdeithasol (SCWDP).		Mae gan ofalwyr fynediad at hyfforddiant SCWDP.	gan y Trydydd Sector.	
4	**Mae protocolau polisi ac ymarfer ar gyfrinachedd a rhannu gwybodaeth wedi eu sefydlu.**	Mae angen i staff fod yn hyderus wrth rannu gwybodaeth â'r gofalwr.	Awdurdodau Lleol Iechyd	Mae'r Triongl Gofal yn ymgorffori dealltwriaeth o gyfrinachedd a rhannu gwybodaeth.		
5	**Mae swyddi diffiniedig wedi eu sefydlu i fod yn gyfrifol am ofalwyr (Arweinwyr Gofalwyr)**	Mae'n rhaid i rôl y Swyddog Arweiniol Gofalwyr allu dylanwadu ar drafodaethau ar gyfeiriad strategol o fewn sefydliadau.	Awdurdodau Lleol Iechyd	Mae gan bob awdurdod lleol swydd Swyddog Arweiniol Gofalwyr. Mae cyfrifoldebau yn amrywio o ardal i ardal.	Mae angen ariannu swydd Swyddog Arweiniol Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr o gyllideb craidd.	
6	**Mae cyflwyniad gofalwr-ganolog i'r gwasanaeth a'i staff ar gael, gydag amrediad perthnasol o wybodaeth ar draws y llwybr gofal.**	Mae angen meddwl am ofalwyr ar sail gyfartal i'r	Awdurdodau Lleol Iechyd	Pamffledi gofalwyr ar gael gan awdurdodau lleol.	Angen am dealltwriaeth o fylchau yn y ddarpariaeth.	

DRAFT

	DANGOSYDD/RISG	ANGEN	PRIF BARTNER	LLE'R YDYM NI ARNI AR HYN O BRYD?	CAMAU GWEITHREDU AR GYFER Y DYFODOL	CYNNYDD Coch/Ambr/Gwyrdd
		unigolyn y gofalir amdanynt.		Mae'r Triongl Gofal yn ymgorffori safon ar gyfer deunydd cyflwyniadol.	Angen cynnal archwiliad fel rhan o waith y Triongl Gofal, lle bo hynny'n bosib.	
7	**Mae amrediad o wasanaethau cefnogaeth i ofalwyr ar gael.**	Y gallu i ddarparu gwasanaethau pwrpasol i ofalwyr yn ôl beth sydd o bwys iddynt.	Awdurdodau Lleol Iechyd Trydydd Sector	Mae amrediad ar gael ar draws Gogledd Cymru, gydag amrywiaethau o ardal i ardal yn nhermau'r modd y darperir y gwasanaeth.	Partneriaethau lleol i gydweithio er mwyn sicrhau fod gwasanaethau cefnogaeth yn cael eu comisiynu mewn ymateb i beth sydd o bwys i ofalwyr.	
	Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant 2014					
8	**Asesiadau o anghenion y gofalwyr**	Cynnal asesiadau anghenion lle mae'n ymddangos fod gan ofalwr anghenion cefnogaeth, a chynnal	Awdurdodau Lleol	Cynhelir asesiadau anghenion, ond bod diffyg eglurder a chysondeb yn y data.	Cysylltu ag arolygon gofalwyr. Beth mae gofalwyr yn ei ddweud wrthym am	

DRAFT

	DANGOSYDD/RISG	ANGEN	PRIF BARTNER	LLE'R YDYM NI ARNI AR HYN O BRYD?	CAMAU GWEITHREDU AR GYFER Y DYFODOL	CYNNYDD Coch/Ambr/Gwyrdd
		adolygiadau rheolaidd.		Mae un awdurdod yn comisiynu darparwr trydydd sector i gynnal asesiadau ar eu rhan.	gynaliadwyedd eu rôl fel gofalwyr?	
9	**Eiriolaeth**	Eiriolaeth annibynnol, broffesiynol yn ogystal ag eiriolaeth anffurfiol.	Awdurdodau Lleol	Mae amrediad o wasanaethau eiriolaeth ar gael.		
	Asesiad o Anghenion y Boblogaeth					
10	**Darpariaeth hyblyg o seibiannau ar gyfer gofalwyr**	Yr angen i ofalwyr allu cael mynediad at seibiannau pwrpasol a hyblyg oddi wrth y gwaith o ofalu yn unol â'r hyn sydd o bwys iddynt.	Awdurdodau Lleol Iechyd Trydydd Sector	Cyfrannu at ffrwd gwaith y Rhwydwaith Dysgu a Gwella Swyddogion Gofalwyr Cenedlaethol ar seibiannau amgen i ofalwyr.		

DRAFT

	DANGOSYDD/RISG	ANGEN	PRIF BARTNER	LLE'R YDYM NI ARNI AR HYN O BRYD?	CAMAU GWEITHREDU AR GYFER Y DYFODOL	CYNNYDD Coch/Ambr/Gwyrdd
				Prosiectau seibiant gofalwyr arloesol yn y trydydd sector. Mentrau lleol fel rhan o brosiectau a arweinir o'r trydydd sectori. Presgripsiynu cymdeithasol / llyw-wyr cymunedol		
11	Cefnogi gofalwyr sydd mewn cyflogaeth.	Cyflogwyr i ddatblygu	Awdurdodau Lleol Iechyd Trydydd Sector Gofalwyr Cymru	Cynllun Cyflogwyr i Ofalwyr Gofalwyr Cymru wedi cychwyn. Polisi Bwrdd Iechyd Prifysgol		

DRAFT

	DANGOSYDD/RISG	ANGEN	PRIF BARTNER	LLE'R YDYM NI ARNI AR HYN O BRYD?	CAMAU GWEITHREDU AR GYFER Y DYFODOL	CYNNYDD Coch/Ambr/Gwyrdd
				Betsi Cadwaladr ar absenoldebau gofalwyr wedi ei fabwysiadu ond heb ei roi ar waith. Safonau Cydnabyddiaeth Cyflogaeth gofalwyr-gyfeillgar Gwasanaeth Gwybodaeth i Ofalwyr Gogledd Ddwyrain Cymru ar gael.		
12	Cefnogaeth i oedolion ifanc sy'n ofalwyr.	Angen cefnogaeth bwrpasol ar gyfer oedolion ifanc sy'n ofalwyr.	Trydydd Sector Awdurdodau Lleol Iechyd	Bylchau mewn gwasanaethau wedi eu hadnabod, sef cefnogaeth dwysach wedi ei deilwra i gynnwys cyflogaeth, hyfforddiant,	Ystyried y posibilrwydd am gais rhanbarthol wedi'i arwain o'r Trydydd Sector am arian o gronfa loteri Pawb a'i Le er mwyn gwella gwasanaethau ar	

DRAFT

	DANGOSYDD/RISG	ANGEN	PRIF BARTNER	LLE'R YDYM NI ARNI AR HYN O BRYD?	CAMAU GWEITHREDU AR GYFER Y DYFODOL	CYNNYDD Coch/Ambr/Gwyrdd
				adeiladu hyder a thai.	gyfer oedolion ifanc sy'n ofalwyr.	

DRAFFT